Danas

za samoobrazovanje
Rilten
uciteljneznalica.org
društvena pitanja

Imenovati TO ratom

KOLIKO JE DRUŠTVO?

ŠTA je socijalističko-komunističko shvatanje pojma društva i kako ga organizovati, pitanja su na koja tražimo odgovor na okruglom stolu u petak 19. septembra u 18.00.
U tekstu izlaganja sa našeg seminara „Nezavisni načini finansiranja“ održanog juna ove godine, Aleksandar Denda predlaže kako da preživimo u međuvremenu.
Bivši radnici Trudbenik gradnje traže odgovornost za pljačku i poniženje koje su preživeli u privatizaciji.
Tužilaštvo ćuti.
Koliko je društvo?
Učitelj neznalica i njegovi komiteti

Udruženje radnika i prijatelja Trudbenika, Beograd
Udruženje akcionara i bivših radnika Srboleka, Beograd
Udruženje građana za zaštitu ljudskih prava radnika URANAK, Beograd
Učitelj neznalica i njegovi komiteti, Beograd
UG Ravnopravnost, Zrenjanin

Otvoreno pismo Republičkom javnom tužiocu, gospođi Zagorki Dolovac, i tužiocima koji postupaju u predmetima Vizahem, Srbolek, Industrija precizne mehanike i Trudbenik gradnja u Prvom osnovnom javnom tužilaštvu, Višem javnom tužilaštvu i Tužilaštvu za organizovani kriminal

Poštovani,
Jula ove godine obratili smo se Republičkom javnom tužiocu sa apelom da izvrši kontrolu rada postupajućih tužilaca u predmetima u kojima su oštećena privredna društva Vizahem, Srbolek, Industrija preciznе Mehanike i Trudbenik gradnja, ali i po svim drugim krivičnim prijavama radnika za pljačku u privatizaciji. Apele slične sadržine predali smo ministru pravde, premijeru i predsedniku države, u skladu sa njihovim nadležnostima. Do današnjeg dana dobili smo odgovor jedino od ministra pravde, Tužilaštvo i dalje ćuti.

Ministar pravde u Vladi Srbije Nikola Selaković je u dnevnom listu Danas od 4. septembra dao javni odgovor na naš dopis u kom smo od njega tražili da, kao političar iz stranke koja se zalaže za beskompromisnu borbu protiv kriminala i korupcije, i kao najviši funkcioner izvršne vlasti nadležan za poslove pravosuđa, iznese stav povodom višegodišnjeg nepostupanja tužilaštava u Srbiji po krivičnim prijavama radnika za pljačku njihovih preduzeća u privatizaciji. „Moraju se pronaći odgovorni“, naslovio je ministar Selaković svoje saopštenje, i naglasio: „Kao ministar pravde nikada se nisam mešao u rad pravosudnih organa, niti ću to činiti, ali sam se uvek, i to i ovde javno kažem, zalagao u svim prilikama i sastancima sa sudijama i tužiocima za posebnu pažnju kada je u pitanju rešavanje slučajeva propalih privatizacija, bezdušnih pljački države i radnika“. Budući da je ministar pravde i u ovom saopštenju, a kako vidimo i u neposrednim kontaktima sa predstavnicima vaših institucija, javno stao u zaštitu samostalnosti tužilaštva, i da je dao neophodnu političku podršku tužiocima koji postupaju po krivičnim prijavama opljačkanih radnika, smatramo da su napokon otklonjene sve prepreke koje su vas prethodnih godina onemogućavale da kvalitetno i savesno obradite naše predmete i druge slučajeve „bezdušnih pljački države i radnika“.

Očekujemo da nas što hitnije izvestite o do sada preduzetim merama iz svoje nadležnosti u vezi sa navedenim krivičnim prijavama i da ubrzate postupanje u narednom periodu. Ukoliko nam u razumnom roku ne dostavite informaciju o statusu naših predmeta, zaključićemo ili da ste kao državna služba i lično i kolektivno nesposobni da radite svoj posao, ili da, uprkos ministrovom zalaganju, mešanje u rad tužilaštva i dalje postoji. U skladu sa takvim zaključkom preduzećemo sve što je u našoj moći da se zaštitimo od pljačke kojoj smo ponovo izloženi, ovog puta od strane pravosudnih institucija koje odbijaju da kazne krivce i obeštete opljačkane.

U Beogradu, 17. septembra 2014. godine

PROGRAM UNAPREĐENJA KONKURENTNOSTI, PREDUZETNIŠTVA, POSTOJEĆIH I NOVIH MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA U SRBIJI DO 2025.

Serija okruglih stolova

R A D N I C I I P O L I T I K A
IV sesija

Petak 19. septembar 2014. godine u 18:00 h
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Resavska 21, stan br. 5, Beograd

Učitelj neznalica i njegovi komiteti vas poziva na treći u seriji okruglih stolova *Radnici i politika*, na temu:

KOLIKO JE DRUŠTVO?

U našim dosadašnjim razgovorima, i u okviru serije „Radnici i politika“ i u prethodnim, pogotovu kada se govorilo o političkom subjektu ili o svojini, često su se javljali nesporazumi koji potiču od različitog shvatanja pojma društva. Na ovom okruglom stolu pokušaćemo da objasnimo različite pojmove društva i da mislimo kako ono funkcioniše i kako bi moglo da funkcioniše.
Liberalno shvatanje je da je društvo zbir pojedinaca koji se okupljaju u grupe da bi se borili za svoje interese. Jedinica tog društva – pojedinac, je titular privatnosti – privatnog života, privatne svojine, ili privatnog znanja (autorstva). Njegova najveća dužnost je da brani i uvećava tu privatnost, i u tom cilju on/a pravi ugovore sa drugima i sa vlašću i konkuriše drugim pojedincima i grupama za kontrolu nad reusrsima. Građansko pravo suštinski je stvoreno da reguliše privatnost i da obezbedi konkurentnost. U tom okviru se privatnost i mogućnosti njenog povećavanja definišu kao sloboda, i borbu za tu slobodu nosi pojedinac kao politički subjekt. Vlast, kao regulator konkurencije, je glavni “prijatelj/neprijatelj”, a odnosi među grupama svode se na privremene saveze za ostvarivanje pojedinačnih ciljeva, tj na mreže. Razne ideje i ideologije (skup govornih, tekstualnih i drugih praksi, koje treba da obezbede stvaranje ideje), služe da obezbede unutrašnju celovitost grupe i spoljne razlike od drugih – nacija, vera, socio-ekonomski status, pol, teritorijalno poreklo, građanske vrednosti, profesionalno znanje, samo su najvidljiviji i najviši ideološki zidovi koje ljudi podižu oko sebe da bi definisali „naše“ i razlikovali se og „drugih“. O ovom okviru javnost je platno na kom se projektuju ideologije različitih konkurentskih grupa.
Drugi pojam društva možemo nazvati socijalističko-komunističkim. Ovaj pojam nije teoretski savršen, niti je ozbiljno praktikovan u realnoj nekoj situaciji. U tom pojmu društvo je bez granica, spoljnih i unutrašnjih, tako da je teško govoriti i o celini. On obuhvata sve pojedince, proizvodnju i znanje kao deo društva, ali ne kao svojinu, ni pojedinačnu ni kolektivnu, tako da društvo i njegove komponente ostaju bez titulara. Politički subjekt u tom društvu su odnosi, to jest rascepi koji se u njemu javljaju, što ne znači samo odnose među ljudima, već na primer znači i odnose sa prirodom i sredstvima za proizvodnju, čak i odnose čoveka sa samim sobom. Prema tome, da bi se „jedan“ pojavio na društvenoj sceni on mora da uspostavi odnose bar sa „drugim“ (neistomišljenikom), ako ne i sa „trećim“, „četvrtim“ itd, tako da je „jedan“ već samo deo. Borbe su proizvod tih složenih odnosa, a ne jedan protiv drugog.
Kakva bi bila praktična organizacija takvog društva ostaje nam da razmišljamo, a društvena svojina i samoupravljanje u Juguslaviji mogu nam dati neki smernice.

donator:
FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO • OPEN SOCIETY FOUNDATION

partneri:
UČITELJ NEZNALICA I NJEGOVI KOMITETI
Imenovati TO ratom
RAVNOPRAVNOST
PATRIOTSKI FRONT SRBIJE
Savez za radničko društvo

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica

SAŽETAK
Srbija u poslednjih pet godina ima pad zaposlenosti od preko 200.000, samo u prva tri meseca 2014 zaposlenost je pala za dodatnih 17.000 ljudi. Realno je očekivati nastavak trenda do kraja godine. Ukoliko se ne izvrši celovita promena poslovnog ambijenta i promene načina organizovanja i rada nefinansijskih i finansijskih institucija, pad konkurentnosti, nove dodate vrednosti i zaposlenosti može biti još drastičniji.

Srbija nema celovit koncept integralnog preduzetničkog razvoja i unapređenja konkurentnosti privrede, a koji bi u poslednjih četrnaest godina pokazao značajnije rezultate. Sve strategije i projekcije razvoja zasnivale su se na nerealnim makroekonomskim modelima i nekritičkom kopiranju nekih stranih iskustava bez realne veze sa domaćom stvarnošču.

U hiperprodukciji raznih strategija zanemareni su domaći preduzetnički potencijali i resursi kojima se raspolaže. U potpunosti, van pažnje kreatora mera ekonomske politike je izostala mogućnost kombinovanja domaćih preduzetničkih potencijala i resursa. Umesto toga, skupim i neefikasnim merama uvoženi su preduzetnički projekti sa strane bez bitnog uticaja na privredni razvoj, dok se rast ostvarivao prividno na osnovu niske polazne osnove u pojedinim granama.

Prvo, dokument pokazuje na osnovu iskustava Austrije i Slovačke – koji su ostvarivi potencijali rasta konkurentnosti utemeljene na razvoju postojećih i novih preduzeća, radnih mesta i dodate vrednosti u periodu do 2020 i 2025. Primer Austrije sa približno istim brojem stanovnika nam definiše mogući razvojni cilj do 2025, dok primer Slovačke (zemlje u kojoj je uspešno okončana tranzicija i sa dva miliona manje stanovnika) može koristiti za definisanje razvojnih ciljeva i podizanje konkurentnosti do 2020. U dokumentu su predstavljeni ključni deficiti koje Srbija ima u poređenju sa ove dve centralnoevropske zemlje. Prema razultatima analize, Srbija bi do 2020. trebalo da se po broju preduzeća i zaposlenih izjednači sa Slovačkom i u pogledu generisanja nove dodate vrednosti, a do 2025. da se značajno po svim parametrima približi Austriji.

Drugo, za realizaciju ovih ciljeva, u dokumentu je urađen okvirni popis resursa čijom preduzetničkom aktivnošću može da se ostvari alokacija resursa sa niskog na viši nivo efikasne upotrebe, što za posledicu može imati veću konkurentnost kroz ostvarivanje veće dodate vrednosti, rast postojećih i kreiranje novih preduzeća, radnih mesta. Sve to će omogućiti bolji lokalni i regionalni ekonomski razvoj.

Treće, u dokumentu su kreirane mere koje treba da omoguće unapređenje konkurentnosti, efikasniji preduzetnički razvoj, kreiranje efikasnog poslovnog okruženja i sprovođenje strateških ciljeva i to:
1. Izmena načina organizovanja i rada poslovnog udruživanja – privrednih komora i udruženja;
2. Izmena zakona i donošenje novih propisa kojima će se obezbediti veća efikasnost administracije u stvaranju povoljnih uslova za rast i razvoj nove dodate vrednosti, preduzeća i zaposlenosti;
3. Izmena načina organizovanja i rada nefinansijskih institucija kao preduslova veće efikasnosti i smanjenja nefinansijskih rizika u razvoju postojećih i formiranju novih preduzeća
4. Izmena načina finansiranja postojećih i novih malih i srednjih preduzeća, podizanja investicionog kapaciteta i ostvarivanja veće dodate vrednosti i dinamičkog razvoja malih u srednja i srednjih u velika preduzeća.
5. Generisanje povoljnog ambjenta za održivi ekonomski razvoj lokalnih zajednica i regiona.

Čitav dokument, predstavlja konkretni spisak od preko sedamdeset potrebnih mera, izmenu i donošenje više od dvanaest Zakona, kao i potrebne mere koje treba sprovesti u izmeni načina rada postojećih i kreiranje novih institucija.

Primenom dokumenta i njegovom razradom kroz odgovarajući Akcioni plan, moguće je u roku od godinu dana zaustaviti trend pada zaposlenosti, povećati efikasnost postojećih i formiranje novih preduzeća: podići zaposlenost za novih 10.000 radnih mesta sa potencijalom da se do 2020. ostvari do 300.000 novih radnih mesta kroz razvoj postojećih i formiranje novih 30.000 mikro i malih preduzeća.

Dokument predstavlja celovito viđenje problema razvoja preduzetništva i malih i srednjih preduzeća u Srbiji i ima preko sedamdeset strana sa detaljnim opisima principa i mera koje treba primeniti da bi se utvrđeni ciljevi sproveli.

Dokument koji je rezultat primenjenog znanja i iskustva u realizaciji sledećih projekata i reformi:
• U periodu 1990-1992 u okviru reformi Vlade Ante Markovića tim je sproveo mere kojima je za samo 2 godine podignut broj aktivnih preduzeća sa 25.000 na 183.000, a preko 600.000 registrovanih u čitavoj Jugoslaviji (u Srbiji sa 6.000 na 40.000 aktivnih i 130.000 registrovanih). U tom periodu je obezbeđeno podsticajnih sredstava u iznosu od 726 miliona dolara za finansiranje malih i srednjih preduzeća;
• U periodu 2003-2005 u saradnji sa BNP Paribas, postavljen je model i sprovedena uspešna privatizacija prve tri banke u Srbiji bez i jedne afere sa preko 400 miliona EUR prhoda u Budžet Srbije;
• U periodu 2005-2007 urađen je sa Italijanskim “Finestom” model alternativnih vidova finansiranja MSP kroz mešovite garancijske fondove, mikrokreditne institucije i faktoring (sa IFC), ali aktuelna vlast nije prihvatila sugestije,
• U periodu 2007-2009 urađen je model razvoja koji se bazira na novoj “Green Economy” kao ostvarivoj razvojnoj platformi za kreiranje preko 30.000 novih radnih mesta i generisanje preko jedne milijarde EUR obrta u okviru čega je izgrađena najveća fabrika drvenih peleta na Zapadnom Balkanu sa 35.000 t godišnje proizvodnje.

Najveći deo dokumenta su mere koje su osvedočeno dale rezultat, dokument sličnog sadržaja, realizovan je 2002. kao „Program dugoročnog razvoja preduzetništva i malih i srednjih preduzeća u Srbiji“ u saradnji sa svetskom bankom i Skupštinom Srbije – Odbor za ekonomski razvoj i ekonomske odnose sa inostranstvom. **Projekat je na odboru u junu 2002. jednoglasno usvojen od predstavnika svih parlamentarnih stranaka.** Prethodno je projekat široko prihvačen na skupovima u deset gradova Srbije i dato je i niz korisnih sugestija privrednika i na zaključnoj raspravi raspravi u Privrednoj komori Srbije.

UVOD
Više od dvadeset godina tranzicije u bivšim socijalističkim zemljama empirijski je potvrdilo i artikulisalo stav, da je tržište mnogo efikasniji koordinator ekonomskih aktivnosti nego što je to administrativno posredovanje u aktivnostima privrednih subjekata. Za efikasno tržište potrebna je konkurencija, odnosno konkurentna privredna struktura. Zato je suština restrukturiranja socijalističkih privreda bila – povećanje spoljne i unutrašnje konkurentnosti, dakle stvaranje mase novih efikasnih privrednih subjekata.

Globalizacija privrede i bum informatičkih tehnologija i elektronske trgovine su pozitivni faktori koji doprinose razvoju preduzetničke kulture, ohrabruju preuzimanje rizika, podstiču kreativnost i inovacije. Zbog visoke nezaposlenosti i niskog nivoa privrednog razvoja naročito u prerađivačkoj industriji, važni su za savremeni ekonomski razvoj Srbije svi orivredni sektori, ne samo oni koji su tehnološki napredni.

Godine iza nas devastirale su kapital osim u društvenim preduzećima u restrukturiranju i u velikom broju privatnih preduzeća do nivoa da su gubici u pojedinim granama veći od imovine i da svako odugovlačenje sa realizacijom nužnih mera može imati katastrofalne posledice po razvoj srpske privrede. Više ništa nema takav značaj kao vreme koje nam u ovom slučaju ne ide u prilog i zahteva hitnu i veoma diversifikovanu aktivnost u pravcu podizanja unutrašnje i spoljne konkurentnosti srbijanske privrede.

Karakter i suštinu nužnih promena u Srbiji možemo da definišemo kao – **novo preduzetničko društvo** ili drugim rečima:
• Društvo čije su vrednosti (preduzeće i preduzetništvo) i njihove kombinacije u stalnom procesu kreiranja novog bogatstva i radnih mesta,
• Društvo koje u potpunosti podstiče i ohrabruje preuzimanje rizika, kreativnost, istrajnost
• Društvo koje stvara nova preduzetnička znanja u svim oblastima, bez diskriminacije između „nove“ i „stare ekonomije“,
• Društvo koje identifikuje nove preduzetnčki orijentisane talente da što pre uđu u avanturu preduzetničkog stvaranja.

Ekonomska politika Vlade treba da podržava ostvarivanje ovih ciljeva. Ona mora da kreira povoljno poslovno okruzenje stvarajući uslove za rast i razvoj malih i srednjih preduzeća. Svako ko raspolaže ostvarivom poslovnom idejom mora imati mogućnosti da je i ostvari na relevantnom tržištu pod najboljim mogućim uslovima.

U brzim promenama sveta u kojima je sposobnost odgovora na promene ključni faktor uspeha, ekonomska politika mora istaći važnost:
• Podrške preduzetničkim aktivnostima;
• Stvaranje okruženja koje pogoduje inovacijama i promenama;
• Da osigura tržište za uspešne robe i usluge.

Problemi razvoja svake od savremenih društvenih zajednica po svojoj kompleksnosti i obimu, znatno nadilaze kapacitete vlade i njenih institucija. **Savremeni koncept održivog razvoja zahteva mnogo veću participaciju ostalih ključnih razvojnih faktora – poslovne zajednice, građana i njihovih organizacija.**

U vezi sa iskustvom i paradigmom tranzicionog procesa, koji će bitno uticati na dalje teorijsko promišljanje i posebno – praksu budućih promena (koji nažalost tek u novom milenijumu počinju u Srbiji), posebno je značajno istaći:
1. Preduzetništvo mora postati dominantan oblik ekonomske organizacije društva
2. Privatna svojina mora biti dominantan oblik vlasništva, a njena zaštita pravilo ponašanja svih nadležnih institucija
3. Sloboda građanina i slobodan izbor oblika njegovog udruživanja je bitan uslov za postizanje cijeva reformi
4. Država mora obezbediti vladavinu prava, zaštitu vlasništva i važenje ugovora
5. Promišljanje i realizacija reformi i razvoja mora se ostvariti kao interaktivni proces između tri osnovna sektora održivog razvoja:
   • **vlade** – koja treba da stvara povoljno okruženje za ostvarivanje građanskih prava i sloboda i za poslovanje privatnog biznisa,
   • **privatnog biznisa** – koji treba da stvara novu dodatu vrednost i radna mesta
   • **građana i njihovih organizacija** – koje treba da ih mobilišu za učešće u konzumiranju građanskih prava i sloboda, i promociji preduzetništva i samozapošljavanju u preuzimanju odgovornosti za sopstvenu egzistenciju

Kao društvo, nalazimo se na presudnoj prekretnici određivanja vlastite budućnosti. Zato je kljucno pitanje:

Kako postaviti koncept budućih razvoja koji treba da nas dovede do veće efikasnosti naših preduzeća, njihove unutrašnje i spoljne konkurentnosti koristeći preduzetništvo i znanje kao ključni razvojni resurs u cilju ostvarivanja veće dodate vrednosti i većeg broja novih radnih mesta?

Aleksandar Denda

nastavak u sledećem broju

PODNETA JOŠ JEDNA KRIVIČNA PRIJAVA ZA TRGOVINU LJUDIMA U PRIVATIZACIJI

VIŠE od sedamdeset bivših radnika TRUDBENIK GRADNJE i KMG TRUDBENIKA podneli su prošle nedelje Specijalnom tužilaštvu za organozovani kriminal krivičnu prijavu zbog osnovane sumnje za trgovinu ljudima u restrukturiranju i privatizaciji ove fabrike 2008. godine. Krivična prijava je podneta protiv odgovornih lica u KMG TRUDBENIKU, direktora Golušin Dragana, predsednika Upravnog odbora i člana Komisije za prodaju Slobodana Đorđevića, kao i direktora TRUDBENIK GRADNJE Nedić Relje, protiv odgovornih lica u Agenciji za privatizaciju, odnosno njenih direktora Vesne Džinić i Miodraga Đorđevića i v.d. direktora Vladislava Cvetkovića i drugih koji su postupali u privatizaciji i restrukturiranju KMG TRUDBENIKA, članova Vlade od 2007-2008. godine, predsednika Vojislava Koštunice i ministara Mlađana Dinkića, Božidara Đelića, Vuka Jeremića, Dragana Jočića, Dragana Šutanovca, Mirka Cvetkovića, Dušana Petrovića, Milana Markovića, Slobodana Milosavljevića, Aleksandra Popovića, Velimira Ilića, Aleksandra Smiljanića, Predraga Bubala, Rasima Ljajića, Ane Pešikan, Saše Dragina, Zorana Lončara, Snežane Samardžić-Marković, Vojislava Brajovića, Tomice Milosavljevića, Radomira Naumova, Milice Čubrilo, Slobodana Samardžića, i Dragana Đilasa, zatim protiv pomoćnika ministra ekonomije i regionalnog razvoja Josipović Milana, pomoćnika za privredu i privatizaciju ministra ekonomije Ćirić Nebojše, predstavnika kapitala u funkciji Skupštine KMG TRUDBENIK i predstavnika kapitala u funkciji Upravnog odbora KMG TRUDBENIK, protiv odgovornih lica u Deloitte and Touche d.o.o. iz Beograda, Bešlagić Vlade, Kisić Svetlane i drugih odgovornih lica preduzeća Deloitte d.o.o. koje je procenjivalo kapital preduzeća, protiv članova Odbora Narodne skupštine Republike Srbije nadležnog za privatizaciju, koji su bili dužni da vrše nadzor nad primenom odredaba Zakona o privatizaciji, protiv vlasnika Društva za građevinarstvo, transport i usluge MONTERRA d.o.o. Beograd, Dragana Kopčalića i protiv NN lica na odgovornim položajima u Preduzeću i službenim položajima u republičkim organima, institucijama i drugim telima, kojima su se radnici TRUDBENIK GRADNJE blagoverneno obraćali i čiju su blagovremenu pomoć tražili.

Krivičnu prijavu za isto krivično delo pre nekoliko meseci podnelo je i preko sto bivših radnika FGP REKORD.

Činjenično stanje kao u restrukturiranju i privatizaciji FGP REKORD i KMG TRUDBENIK ponovilo se u velikom broju slučajeva u prodaji iz restrukturiranja.